

بعضی از مزارات متبرکه

آقچه و شبرغان و سرپل

نگارنده در اواسط سال گذشته چند روز بغرض زیارت مزار حضرت اسدالله الغالب خلیفه چهارم کرم الله وجهه الکریم و تفریح در انوارفت و اتفاقاً از شبرغان و آقچه و سرپل نیز دیدن کرد، در اثنای مسافرت مشاهدات تاریخی خود را یادداشت کرد و اینک بخوانندگان مجلد آریانا اهداء میکند :

۱- در بین راه مزار شریف و آقچه محلی که ایستگاه موتربه های سرویس است زیارت های ذیل میباشد :

الف: مزاری بنام حضرت امام زین العابدین بیمار رضی الله تعالی عنه، در دیوار بیرون گنبد اندک نوشته ها باقیست و بیشتر آن از بی توجهی از بین رفته، مرقده در داخل گنبد است و عمارت گنبد عالی و آباد میباشد، لکن کدام نوشته در آن موجود نیست.

ب: زیارت میر حاتم، مشهور بجوره امام گنبدی است عالی، در میان گنبد مرقدست گچی، در بیرون این گنبد بالای دروازه کلمه طیبه و بدور آن هم تحریرات زیاد بخط کوفی و گچ تحریر و منقوش میباشد.

در داخل گنبد چهار طرف طاق و رواقی دارد همه منقوش و در کمانهای هر چهار طاق بخط کوفی بسیار اعلی مرقوم است و همچنان در فوق گنبد بصورت کمر بند نوشته های برجسته بسیار اعلی و زیباست که خراب نشده، ازین نوشته های زیاد ممکن است معلومات کافی بدست بیاید، اما برای بنده فرصت نبود زیرا موتربه سرویس معطل نمیشد بناءً بتسوید آن موفق نشدم.

۲- در وسط راه سرپل و شبرغان گنبدی است مشهور بنام حضرت امام جعفر صادق رضی الله تعالی عنه که برخی مزار و بعضی قدمگاه و یا نظر گاه جناب شان میدانند، این گنبد بغشت پخته بنیافته، عمارت موجوده آن قرار قرائن خود را از ۱۰۰ الی ۱۵۰ سال پیشتر نشان نمیدهد، اما واضح است که سابق هم عمارت و باین شهرت موجود بوده و بعد که منهدم شده تجدید نموده اند. مگر کدام نوشته و اثر قدیمه وجود ندارد، موجب شهرت باین نام نیز معلوم نمی شود.

۳- زیارت مشهور با امام خرد، که مراد از امام یحیی بن زید باشد. در سمت شرق شهر جوزجان (سرپل) واقع است.

در دیوار طرف بیرونی گنبد بخط کوفی و گچ مرقوم است «مما عمل ابوبکر بن محمد احمد ا لنبا الترمذی غفر الله له و لو الدیه». داخل زیارت که اطاق چهار کنجه گنبد ساخت است. مزار در وسط آن با حاطه چوبی میباشد، در اطراف دیوار آن که گچ کاری است بخطوط کوفی برجسته و خوش در در و در آن گنبد منوره این عبارت مرقوم است:

(ابتدا از سمت غربی) «بسم الله الرحمن الرحيم هذا قبر سيد يحيى ابن زيد ابن علي ابن الحسين ابن علي ابن ابي (سنة جنوبي) طالب رضوان الله عليه قتل ... في يوم الجمعة في شهر شعبان سنة (سنة شرقی) خمس وعشرين ومائة قتله سلم ابن احور في ولاية نصر ابن سيار في ايام الوليد (سمت شمالی) ابن يزيد لعنهم الله مما جرى على يدیه . ابو حمزه احمد ابن محمد غفر الله له و لو الدیه»

(کتابه برجسته بالای محراب سمت غربی)

«مما امر ببناء هذا القبة الشيخ الجليل ابو عبدالله محمد ابن شادان الفارسی حشره الله مع محمد و اهل بيته»

(کتابه نقوش برجسته بالای محراب مذکور)

«مما عمل ابوبکر محمد ابن احمد البناء الترمذی غفر الله له و لو الدیه»

(کتابه بر جستۀ طاق غربی)

« هذا القبه ابو عبدالله محمد ابن شادان الفارسی ... محمد و علی غفراه و لوالديه

بر حمتك يا ارحم الراحمين »

(کتابه بر جستۀ طاق جنوبی)

« الامير ابى بكر و الامير محمد ابن احمد و احشهرهم مع محمد المصطفى و علی

المرضى و وليه المجتبى »

(کتابه بر جستۀ طاق شرقی)

« انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهرکم تطهيرا »

(کتابه بر جستۀ طاق شمالی)

« ... الحسينيه ... محمد ابن شادان الفارسی ابتغاء لثواب الله و تقرباً الى

رسول الله و محبته لاهل بيته الطيبين »

(خلاصه ترجمه و ما حصل کتبه ها)

۱- نسب شريف امام شهيد بچهار واسطه بحضورت خليفه چهارم کرم الله وجهه

الکريم ميرسددين ترتيب : يحيى بن زيد بن علی (ملقب به زين العابدين)

ابن حسين بن امين المؤمنین اسدالله الغالب رضى الله عنهم .

۲- امام جنت مقام در يوم جمعه ماه شعبان سنه يكصد و بيست و پنج بعز شهادت فائز گشته .

۳- قاتل امام مظلوم سلم بن احور نام ثقی است که در زمان خلافت وليد بن يزيد

اموی در اياميکه نصر بن سيار از قبل آن بامارت خراسان منصوب بود بامر

هر دو نفر مذکور حضرت امام شربت شهادت نوشيده .

۴- بنای اين قبه عالی بامر و اهتمام ابو عبد الله محمد بن شادان نام که از ولايت

فارس بوده آغاز و انجام پذيرفته .

۵- الامير ابى بكر و الامير محمد که اسم شان در طاق جنوبی و بالای محراب

ود يوار طرف بيرونی گنبد مندرج است درين بنای خير سهمی داشته و غالباً

بنای اين بنا بوده اند .

- ۶- ابو حمزه ممکن در بنا اش ترا ك داشته باشد . اما بظن غالب کاتب نوشتنهای این قبه عالی خواهد بود .
- ۴- مزار مشهور حضرت امام کلان واقع سر یل . این مزار مشهور است .
- این زیارت دارای دو قبر است که داخل کناره چوبی و سنگ صندوق نما میباشد ، در اول وهله يك گنبد بصورت آستانه و گنبد دیگری متصل بآن دارد و هر دو گنبد پخته کاری و جدید است که تقریباً ۷۰-۸۰ سال از تعمیر آن شده باشد . اصل گنبد و زیارت قدیمی است ، قراریکه مردم میگویند بکدام زلزله منهدم و باز تجدید شده .
- آنچه اثر قدیمی ازان بسنظر میرسد در سرد روا زه گنبد اول «سم الله الرحمن الرحيم هذا المشهد» و در اخیر «تاریخ شهر شعبان تسع» بخط کوفی بسیار زیبا میباشد که بگچ مرقوم و منقوش است . از تحریرات آن همینقدر باقیمانده و دیگر حصص آن تماماً پریده ،
- در داخل گنبد در سمت مغربی دو طرفه طاق محراب کلمه طیبه با افزودی علی ولی الله مرقوم است و بالای محراب آیه مبارکه «انما ولیکم الله ورسوله والذین امنوا الذین یقیمون الصلوة ویؤتون الزکوة وهم را کعون .» در طرف جنوبی در روی دیوار مرقوم است «وما محمد الا رسول قد خلت» نقوش در طرف غربی زیاده ترودر باقی اطراف کمتر باقیمانده که آنهمه بسیار قدیم و زیباست اسم و تاریخ بدست نیامد زیرا از بین رفتن نوشتنهای این مطالب را از بین برده ورنه معلوم می شود که مفصل بوده است .
- پس از تشرف باین مزارات متبر که و یادداشتنهای ممکنه فوق از مجاورین طالب دیگر اسناد شدم ، بعض وقف نامهای ماضیه را ارائه دادند که به ۵۰ قطعه میرسید . منجمله از چند قطعه آن بطور اختصار تذکر میدهم :
- ۱- يك وقف نامه بفرمان ابوالمظفر سبحانقلی محمد بهادر خان است «شش جفت گاوآب ، زمین توغانی و نلکوتای جمادی الثانی ۱۰۶۶»

۱۰. این وقت لامه لبره از وختی است که جفت گاو آب و زمین از طوغانی و سه جفت گاو از نیا کوتای سوای وقف قدیم بمزار فیض آثار وقف نمودیم که مخصوص مسلم بوقف آنجا دانسته شود و تاریخ ندارد. *مذاهب و عقاید*

۱۱. این وقف نامهم مازوی است و چون قبل ازین موازی نیم جفت گاو آب و زمین از ولایت سرپل بشیخ متولی مزاد داده شده بود باز هم تائید و از همه تکلیفات آزاد است و مهر دارد اما تاریخ ندارد.

۱۲. فرمان ابوالمظفر سید سید محمد بهادر خان واسمی حکام و عمال و از باب و کدخدایان و غیره سرپل جوزجانان و وقف کردند سه جفت گاو و آب و زمین از طوغانی و سه جفت گاو از موضع نیا کوتای غیر وقت قدیم که بمزار فیض آثار وقف نموده بود مجدداً وقف نمودیم و از همه تکالیف معاف است سنه ۱۰۹۹.

۱۳. فرمان ابوالمظفر سید سید محمد بهادر خان و از وقف موازی شش جفت گاو و آب و زمین موضع طوغانی و غیره سنه ۱۰۹۶.

۱۴. فرمان ابوالمظفر و المنصور سید عبداللہ محمد بهادر خان واسمی حکام و واعظان و در و دیوانیان و از بابیان و کلاشتران و غیره ولایت طبرستان و بلوک سرپل جوزجانان که و وقوفات مزار فیض آثار در موضع چغتای و نواحی آستانه شرقی و غربی است و در کتب کین از جمیع تکلیفات معاف است و مهر دارد تاریخ ندارد.

۱۵. فرمان ابوالمظفر سید محمد مقیم بهادر سلطان که دارای دو مهر است در یکی اسم را خودش و در دیگری اسم اجدادش. *مذاهب و عقاید*

۱۶. از قدیم الایام شیخی بکفر چه و تبولیت مزار فیض آثار موجب احکام

و خواقین ماضی بنقوی شعار شیخ حسن بوده بحال هم تائید شد سنه ۱۱۱۰.

۱۷. فرمان ابوالمظفر سید محمد مقیم بهادر سلطان که دارای دو مهر است در یکی اسم را خودش و در دیگری اسم اجدادش. *مذاهب و عقاید*

۱۸. از قدیم الایام شیخی بکفر چه و تبولیت مزار فیض آثار موجب احکام

و خواقین ماضی بنقوی شعار شیخ حسن بوده بحال هم تائید شد سنه ۱۱۱۰.

۱۹. فرمان ابوالمظفر سید محمد مقیم بهادر سلطان که دارای دو مهر است در یکی اسم را خودش و در دیگری اسم اجدادش. *مذاهب و عقاید*